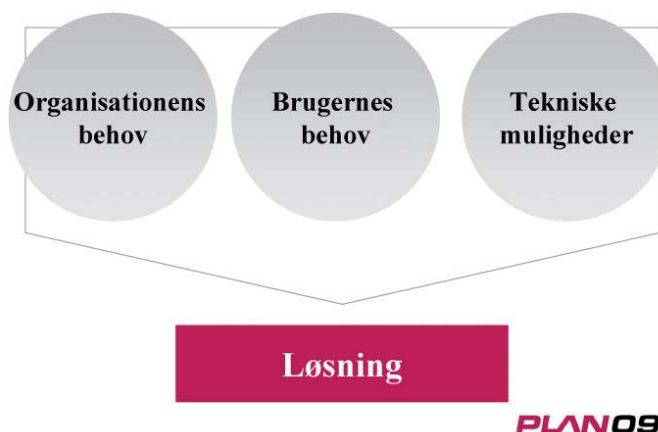

Digitale kommuneplaner slår igennem!

At lave en digital kommuneplan er langt fra som at lave en papir-udgave. Valg, udfordringer, krav, men heldigvis også, succeser præger udviklingen af digitale kommuneplaner, som 11 kommuner bokser med i et Plan09 eksempelprojekt.

/ Af Christina Krog, udviklingskonsulent, Plan09

En digital kommuneplan bliver til på baggrund af kommunens behov, brugerens behov og de tekniske muligheder. Alle tre elementer spiller en lige stor rolle i at skabe den optimale og realistiske løsning på produktet.

Mindst 53 danske kommuner (og to grønlandske) laver en digital udgave af Kommuneplan 2009. Dog er der ofte mange forskellige opfattelser af, hvad en digital kommuneplan er. Den erkendelse gjorde vi også i 'Netværk om digitale kommuneplaner'. Netværket er et Plan09-eksempelprojekt og omfatter 11 kommuner. På det første møde i december 2007 var der mere eller mindre 11 forskellige bud. Derfor udarbejdede vi tre overordnede definitioner på 'en digital kommuneplan':

- CMS (Content Management System) integreret med WEB (GIS) med de medfølgende interaktive søgemuligheder, systemer og databaser imellem.

En fuldt udviklet digitaliseret kommuneplan, der omfatter alle plantyper med kort og tekster OG: Den er produceret digitalt. *Denne udgave er netværkets ambition.*

- Web-GIS i en kombi-løsning med både interaktive søgemuligheder og pdf'er. Typisk er rammedelen web-GIS og indeholder søgemuligheder, mens hovedstrukturen og forudsætningerne er uploadet som pdf'er.
- En pdf – den trykte papirudgave er det primære medie, der dog

opdeles i en til flere pdf'er, der er tilgængelige på kommunens hjemmeside.

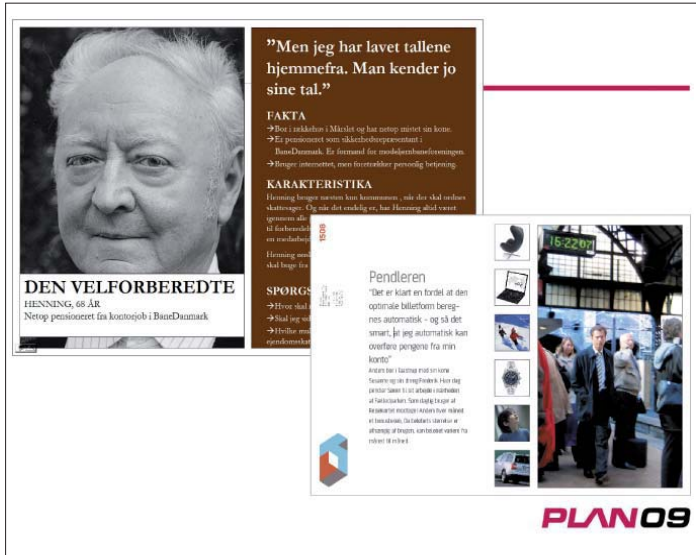
Det er vigtigt at afstemme forventningerne og skabe enighed om, hvilket niveau den digitale kommuneplan skal have. Dels handler det om valg af teknologisk platform, der skal stemme overens med ambitionerne. Dels fordi der er flere indholdsproducenter til en kommuneplan. "Mange kokke fordærver maden", siger man, og sådan kan det også ende med en digital kommuneplan, hvis ikke man

formidler rammer og krav til indholdsproducenterne.

"Bare" en hjemmeside

At træffe klare fra- og tilvalg er også vigtigt af hensyn til brugerne. De opfatter den digitale kommuneplan som "bare" endnu en hjemmeside. Og kunsten at designe en hjemmeside består også i at kunne indfri de forskellige brugeres forventninger til at finde det materiale de har brug for. Den almindelige netbrugers tålmodighed er kort. Det handler om at guide brugeren ind til det stof han har brug for vha. færrest mulige klik. Og det handler om at gøre det uden at tale ned til den erfare developer eller at tale hen over hovedet på en helt almindelig borger, der let fortaber sig i ukendte begreber som 'rammer og retningslinjer' eller

Artiklen omtaler en række eksempler og materiale fra Netværk for udvikling af digitale kommuneplaner. Klik ind på www.plan09.dk/genveje, hvor du finder de direkte links til det omtalte.

Netværk om digitale kommuneplaner har arbejdet med at udpege deres målgrupper til digitale kommuneplaner. Bl.a. ved at udbygge sin viden om sine målgrupper ved at lave fiktive arketyper, også kaldet 'personae'.

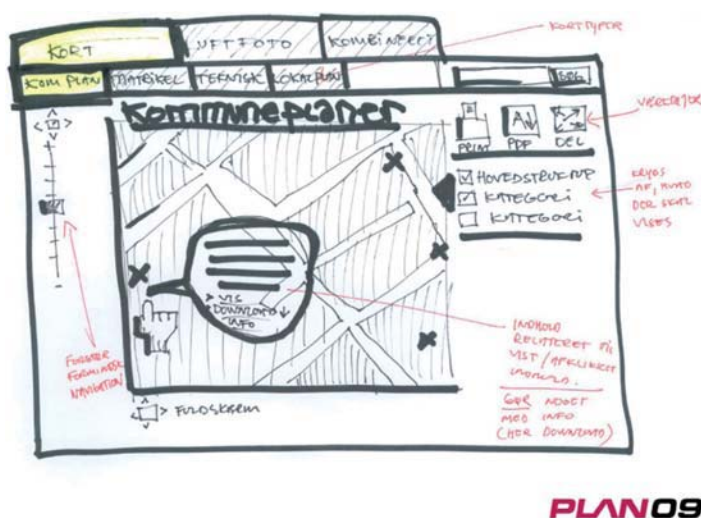
'detailhandel' og 'hovedstruktur'. At afstemme kommunens behov med brugerens behov samtidig med, at de tekniske muligheder kommer optimalt i spil.

Faaborg-Midtfyn Kommune har bidraget med et skrive-kursus for planlæggere, så indholdet afstemmes med mål og medie. Læs kommunens arbejde med at ændre formen på indholdet.

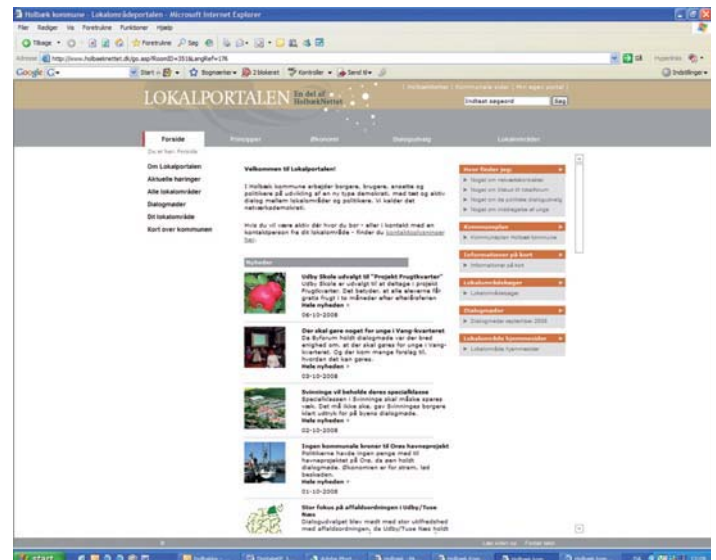
Protyper ... er svaret

Endnu et aspekt at tage hensyn til er strukturen på hjemmesiden. Struktur, der placerer indholdet de rigtige steder. Læsningens strenge logik på

papir gælder ikke på nettet. Brugeren bliver lokket af bokse til højre og navigationsmenuer. Der er billeder til inspiration og fremhævede links til at klikke på. Ej at forglemme detaljen med, at brugeren kan google sig frem til en specifik underside, og dermed gå glip af alle guld Kornene på de forrige sider. Derfor er det ikke tilstrækkeligt at skrive, så brugeren hænger på. Man skal også placere sit indhold, så det er til at finde. Svaret er prototyper, en skabelon for placering af indholdet på hjemmesiden. Der findes et hav af navigationsprincipper på nettet som det er en fordel at overholde, fx at have en menu

To eksempler på prototyper for hjemmesider. En prototype er en skabelon for, hvor indholdet skal placeres på hjemmesiden. Det er et nyttigt værktøj til at sortere og kategorisere indholdet i forhold til hinanden. Sorteringen bør ske efter hvad brugerens (modtageren) og kommunens (afsenderens) behov er.

I Holbæk kommune arbejder borgere, brugere, ansatte og politikere på udvikling af en ny type demokrati, med tæt og aktiv dialog mellem lokalområder og politikere. Lokalportalen er afsættet for den digitale borgerinddragelse i forhold til Kommuneplan 2009.

(indholdsfortegnelse) i venstre margin, indholdet i et bredt felt i midten og kampagneboks til højre osv.

Se to eksempler på prototyper fra hhv. Tønder og Holstebro Kommuner.

Status fra eksempelprojektet

Netværket med de 11 kommuner arbejder med at knække datamodelnødden for rammer og retningslinjerne, som overholder udmeldingerne fra By- og Landskabsstyrelsen. Men netværket eksperimenterer også med formidlingen af retningslinjerne i forhold til resten af kommuneplannens indhold. Fx kunne et scenarie være at lade retningslinjerne smelte sammen med hovedstrukturen i et skærmbillede!

I Holbæk Kommune har de vendt arbejdet på hovedet i forhold til flertallet, der digitaliserer, sideløbende med, at de skriver indhold. Holbæks offentliggjorte Kommuneplan 2009 skal dels digitaliseres, og dels skal der eksperimenteres med digital borgerinddragelse.

Brug naboens dybe tallerken

At dømme ud fra henvendelserne til Plan09s sekretariat, så er det for mange kommuner en stor opgave at udvikle en digital kommuneplan samtidig med, at indholdet skal pro-

duceres. Netværket optager desvære ikke flere nye medlemmer, men netværkets erfaringer og arbejde er tilgængeligt for alle: <http://digitalp.plan09.dk/>. Her kan alle frit surfe, downloade og blogge, så opfind ikke altid den dybe tallerken selv!!

Plan09 er et partnerskabsprojekt mellem Miljøministeriet og Fonden Realdania. Frem til udgangen af 2009 eksperimenterer eksempelprojekter over hele landet med udvikling af nye metoder til opgaverne i Kommuneplan 2009. Der er aktuelt 21 projekter i gang, og derudover en lang række aktiviteter som fx netværk, Rejsehold, publikationer og formidling af eksempelprojekternes store arbejde. Se mere på www.plan09.dk hvor langt det meste i Plan09s regi er tilgængeligt.